

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 15 kwietnia 2025 r.
znak sprawy: DEJ.jn.051.1.2025
telefon: 22 623 16 32
e-mail: sekretariat.dej@minrol.gov.pl

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych
na adres e-mail: ramatowska@krir.pl

Dotyczy: wniosku w sprawie podjęcia działań mających na celu zarezerwowanie nazewnictwa dla produktów spożywczych, takich jak „mleko”, „mięso” oraz „świeże pieczywo”,

Szanowny Panie Prezesie,

w związku z Państwa wnioskiem dotyczącym podjęcia działań mających na celu zarezerwowanie nazewnictwa dla produktów spożywczych, takich jak „mleko”, „mięso” oraz „świeże pieczywo”, wyłącznie dla produktów, które spełniają określone kryteria i pochodzenie, a także wprowadzenie obowiązku wyraźnego oznakowania żywności zawierającej produkty „odowadzie”, przedstawiam poniższe wyjaśnienia.

W zakresie stosowania nazw „mlecznych”

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie C-422/16 TofuTown.com (1) **przepisy** art. 78 ust. 2 i części III załącznika VII do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 (2) **nie pozwalają by nazwy takie jak np. „mleko, śmietanka, masło itp.” zarezerwowane dla przetworów mlecznych były stosowane do oznaczania – dla celów wprowadzania do obrotu lub reklamy – wyrobów wyłącznie roślinnego pochodzenia, nawet wówczas, gdy nazwy te są uzupełnione wyjaśnieniem lub opisem wskazującym na**

roślinne pochodzenie danego produktu. Wyrok Trybunału dopuszcza możliwość stosowania powyższych nazw jedynie w sytuacji, gdy produkt roślinnego pochodzenia został wymieniony w załączniku I do decyzji Komisji 2010/791/UE (3, 4).

Z uwagi na powyższe, na rynku polskim **w oznakowaniu produktów roślinnego pochodzenia, za wyjątkiem „sera jabłecznego”** ujętego w ww. decyzji KE, **nie można stosować nazw zarezerwowanych dla przetworów mlecznych.**

W zakresie stosowania nazw „mięsnych”

W przypadku znakowania środków spożywczych należy mieć przede wszystkim na uwadze ogólne przepisy prawa żywnościowego o niewprowadzaniu konsumenta w błąd, w szczególności art. 7 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 (5).

Zgodnie z tym rozporządzeniem informacje na temat żywności muszą być zgodne z prawdą, rzetelne, jasne i łatwe do zrozumienia dla konsumenta (art. 7 ust. 2) a naczelną zasadą, którą należy się kierować podczas znakowania produktu przeznaczonego dla konsumenta finalnego jest rzetelność i jednoznaczność przekazu.

Na podmiocie wprowadzającym żywność do obrotu spoczywa obowiązek prawidłowego oznakowania wyrobu. Oznakowanie musi być zgodne ze stanem faktycznym (np. skład, sposób przetworzenia, pochodzenie), który znany jest tylko producentowi.

Uwzględniając powyższe oraz pamiętając o naczelnej zasadzie niewprowadzania konsumenta w błąd;

- nie jest dopuszczalne używanie samodzielnych nazw wskazujących na element anatomiczny tuszy, półtuszy lub część kulinarną pochodzącą ze zwierząt dla określenia produktu roślinnego. Dlatego też, wyrób roślinny nie może posiadać nazw takich jak np.: „boczek”, „bekon”, „rostbef”, „stek”, „karkówka”, „żeberka”, „golonka”, „schabowy” nawet jeśli dopełni się tę nazwę wskazaniem na roślinny skład;

- nazwy, które zwyczajowo kojarzone są z wyrobami pochodzenia zwierzęcego, np.: pasztet, parówki, klopsy, burger, pieczeń, kotlet, pulpet itp. nie mogą być używane jako samodzielne nazwy dla produktów roślinnych. Dopuszczalne jest stosowanie tych nazw, kojarzących się z przetworem mięsnym, tylko wtedy, jeżeli dopełnione są one odniesieniem do roślinnego pochodzenia wyrobu, np. pasztet z ciecioriki, burger

warzywny, kotlet sojowy oraz odnoszą się do formy przygotowania wyrobu, np. typu pasztet;

- w przypadku produktów roślinnych nazwanych „kiełbasą” należy mieć na uwadze, że w przepisach (6) zdefiniowana jest tylko „kiełbasa surowa biała” jako kiełbasa produkowana z rozdrobnionego mięsa z tłuszczem, z dodatkiem przypraw i dodatków, nadziewana w jelito. Zatem użycie sformułowania „kiełbasa” w przypadku produktu roślinnego należy oceniać całościowo, szczególnie w kontekście dobrowolnych oświadczeń dodatkowych, użytej grafiki czy też samej prezentacji produktu.

Wyrok Trybunału z dnia 4 października 2024 roku w sprawie C-438/23 Protéines France e.a. (ochrona konsumentów – przekazywanie konsumentom informacji na temat środków spożywczych – zakres harmonizacji) (7) stanowi potwierdzenie dotychczasowego stanowiska prezentowanego w działaniach kontrolnych podległej Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS).

Zgodnie z orzeczeniem Trybunału, państwo członkowskie nie może regulować ani zakazywać przepisami krajowymi używania nazw odnoszących się do terminów pochodzących z branży mięsnej, wędliniarskiej czy też rybnej dla produktów zawierających białko roślinne zamiast białka pochodzenia zwierzęcego. Nie może również przyjąć środków krajowych określających próg zawartości białek roślinnych w takich produktach.

Zatem reasumując, wyrok Trybunału nie wnosi zmian do dotychczasowego podejścia Ministerstwa i IJHARS w zakresie kontroli jakości handlowej produktów zawierających białka roślinne, będących odpowiednikami produktów zawierających białka zwierzęce.

Z informacji przekazanych przez Główny Inspektorat JHARS, dotychczasowe kontrole tego typu produktów, prowadzone na etapie sprzedaży detalicznej, wskazują, że producenci stosują się do wymagań określonych w przepisach o znakowaniu żywności. W oznakowaniu produktów zazwyczaj kojarzonych z przetworami mięsnymi typu np. klopsiki, pasztet, parówka czy burger (kulinarna forma przetworzenia produktu) nazwie zawsze towarzyszy odniesienie do roślinnego

pochodzenia białka, np. klopsiki warzywne, pasztet z cukinii, parówka sojowa czy burger z soczewicy.

W trakcie konsultacji z producentami stale podkreślana jest również konieczność dokładnej analizy całości oznakowania odrębnie dla każdego produktu, w tym również ze zwróceniem uwagi na takie elementy jak logo firmowe czy nazwa grupy wyrobów („np. „Roślinna produkcja”) itd.

Producenci powinni nadawać nazwy jak najszczegółowiej opisujące ich produkty, wskazując w nich na główne składniki, podkreślając cechy organoleptyczne, odżywcze, uwzględniać możliwości przeznaczenia produktów, pokazując które składniki zostały zastąpione całkowicie lub częściowo.

Rynek żywnościowych produktów roślinnych bardzo szybko się rozwija, w tym wykorzystując innowacyjne technologie, dlatego tylko szczegółowe, opisowe nazwy takich produktów pozwolą konsumentom dokonywać świadomych wyborów.

W zakresie stosowania określenia „świeże pieczywo”

W ocenie MRiRW w obowiązujących przepisach z zakresu znakowania środków spożywczych i przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, istnieją już regulacje zapewniające konsumentom informacje umożliwiające im odróżnienie pieczywa wytwarzanego z ciasta mrożonego, czy głęboko mrożonego od pieczywa produkowanego w sposób tradycyjny bez stosowania procesu mrożenia, które w Państwa postulatach jest określane mianem „pieczywa świeżego”.

Przepisy § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (8) wskazują, jakie informacje należy przekazać konsumentom w przypadku środków spożywczych oferowanych do sprzedaży konsumentowi finalnemu lub zakładom żywienia zbiorowego bez opakowania lub w przypadku pakowania środków spożywczych w pomieszczeniu sprzedaży na życzenie konsumenta finalnego lub ich pakowania do bezzwłocznej sprzedaży.

Jeśli w procesie produkcji wyrobu gotowego jakim jest wypieczone pieczywo zastosowano mrożenie surowych, czy też podpieczonych kęsów to w oznakowaniu

powinna być podana informacja wg przepisu § 19 ust. 1 pkt 6 lit. b) tj. „pieczywo produkowane z ciasta mrożonego” albo „pieczywo produkowane z ciasta głęboko mrożonego” – gdy został zastosowany taki proces technologiczny, dla odróżnienia takich produktów od pieczywa produkowanego w sposób tradycyjny bez stosowania procesu mrożenia (określanego w Państwa piśmie mianem „pieczywo świeże”).

Powyższy przepis został wprowadzony rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 marca 2013 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie znakowania środków spożywczych (9).

Przepisy § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (8) stanowią, że: w przypadku ww. rodzaju środków spożywczych, informacje określone w § 19 ust. 1 podaje się w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego lub w inny sposób, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi finalnemu.

Spełnienie wymagań zawartych w przepisie § 19 rozporządzenia krajowego (8) w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych powinno wiązać się z umieszczeniem informacji wymienionych w przepisie, w taki sposób, żeby każdy konsument mógł zapoznać się z nimi przed dokonaniem zakupów - nie np. tylko na żądanie konsumenta.

Wskazana w nim formuła obowiązkowej informacji dot. pieczywa innego niż określane przez Państwa jako „pieczywo świeże” np. „pieczywo produkowane z ciasta mrożonego” została dodana, aby uwzględnić stosowaną praktykę wypiekania polegającą na poddawaniu odpiekowi dostarczanych z piekarni półproduktów w postaci uformowanych kęsów pieczywa zapieczonych a następnie zamrażanych.

W świetle tych wyjaśnień należy rozumieć cel powołania krajowego wymogu informowania w przypadku pieczywa sprzedawanego luzem o fakcie, że zostało ono wytworzone z ciasta mrożonego albo głęboko mrożonego jako zgodny z obecnym postulatem Państwa odnośnie do możliwości odróżnienia takiego pieczywa od pieczywa określanego przez Państwa w piśmie mianem „pieczywo świeże”.

Zatem na bazie obecnie funkcjonujących przepisów unijnych, jak i krajowych z zakresu ogólnego znakowania żywności w tym pieczywa, istnieją podstawy do

egzekwowania obecności, czytelności i jasności przekazywanych konsumentom pieczywa na wywieszkach informacji, o tym że zostało ono wytworzone z ciasta mrożonego albo głęboko mrożonego.

Wszelkie przypadki braku udostępnienia konsumentom tej informacji wobec pieczywa sprzedawanego bez opakowań powinny być zgłaszane do sprawującej od lipca 2020 roku kontrolę w handlu detalicznym IJHARS. Na mocy art. 40 i 40a ustawy o jakości handlowej artykułów rolno - spożywczych (10), ta służba kontrolna ma do dyspozycji zależnie od stwierdzonego stopnia niezgodności z przepisami stosowne sankcje karne celem egzekwowania i dyscyplinowania przedsiębiorców do stosowania przepisów z zakresu znakowania żywności.

Informacje przekazywane na bieżąco z Głównego Inspektoratu JHARS w zakresie wyników przeprowadzanych kontroli odnośnie do prawidłowości oznakowania pieczywa sprzedawanego luzem w miejscu sprzedaży oraz sygnałów zgłaszanych przez konsumentów do IJHARS, potwierdzają egzekwowanie przez Inspekcję wymagań przepisu § 19 ww. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych.

W zakresie obowiązku wyraźnego oznakowania żywności zawierającej produkty „odowadzie”.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w 2023 r. podjęło prace nad zmianą rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (8), która miała na celu wprowadzenie uregulowania w zakresie znakowania żywności zawierającej nową żywność polegającego na wprowadzeniu obowiązku podawania w oznakowaniu środka spożywczego znaku graficznego (przedstawiającego owada), którego wzór został wskazany w załączniku do rozporządzenia.

Zaproponowano biało-czarny znak graficzny przedstawiający wizerunek owada wraz z towarzyszącą mu informacją: „zawiera owady jadalne”.

W ramach uzgodnień międzyresortowych powyższego projektu MRiRW otrzymało opinię Departamentu Prawa Unii Europejskiej w KPRM wskazującą, że wprowadzanie przez państwo członkowskie dodatkowych wymogów w zakresie

etykietowania, takich jak obowiązkowy znak graficzny, należy uznać za niezgodne z aktami harmonizującymi, w szczególności z rozporządzeniem nr 2015/2283 w sprawie nowej żywności (11).

W argumentacji KPRM wskazało, że akty harmonizujące nową żywność nie zawierają podstawy prawnej dla ustanawiania na poziomie krajowym przepisów, które by w odmienny sposób niż reguluje to prawo UE określały zasady etykietowania nowej żywności. Innymi słowy, sposób etykietowania środków spożywczych stanowiących nową żywność został dookreślony na poziomie prawa UE w sposób wyczerpujący. Zasady te określa rozporządzenie nr 2015/2283 i akty wykonawcze do tego rozporządzenia.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 rozporządzenia nr 2015/2283, zezwolenie na nową żywność, jak również sam wpis danego środka spożywczego objętego zezwoleniem do unijnego wykazu nowej żywności obejmują m.in. dodatkowe szczegółowe wymogi w zakresie etykietowania. Również art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2015/2283 stanowi, że wpis do unijnego wykazu nowej żywności zawiera dodatkowe szczególne wymogi dotyczące etykietowania, które mają na celu poinformowanie konsumenta końcowego o szczególnych cechach lub właściwościach żywności, takich jak skład, wartość odżywcza lub skutki odżywcze i przeznaczenie żywności, które to cechy lub właściwości sprawiają, że nowa żywność nie jest już równoważna istniejącej żywności.

W związku z opinią KPRM prace nad projektem rozporządzenia wstrzymano.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Jacek Czerniak
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) wyrok Trybunału (siódma izba) z dnia 14 czerwca 2017 r.
Verband Sozialer Wettbewerb eV przeciwko TofuTown.com GmbH.
Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez
Landgericht Trier.

Odesłanie prejudycjalne – Wspólna organizacja rynków produktów rolnych – Rozporządzenie (UE) nr 1308/2013 – Artykuł 78 i część III załącznika VII – Decyzja 2010/791/UE – Definicje, oznaczenia i opisy handlowe – „Mleko” i „przetwory mleczne” – Nazwy stosowane do promocji i wprowadzania do obrotu żywności wyłącznie roślinnego pochodzenia.

Sprawa C-422/16. *Court reports* – general ECLI identifier:

ECLI:EU:C:2017:458;

- (2) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007;
- (3) decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2010 r. zawierająca wykaz produktów, o których mowa w pkt III.1 akapit drugi w załączniku XII do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 (przekształcenie) (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 8434) Dz.Urz.L. 336, 21.12.2010, p. 55–59;
- (4) rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz.Urz.L.299 z 16.11.2007, str.1, z późn. zm.);
- (5) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. U. UE. L. z 2011 r. Nr 304, str. 18 ze zm.);
- (6) rozporządzenie Komisji (UE) nr 601/2014 z dnia 4 czerwca 2014 r. zmieniające załącznik II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1333/2008 w odniesieniu do kategorii żywności „Mięso” oraz w odniesieniu do stosowania określonych dodatków do żywności w surowych wyrobach mięsnych Tekst mający znaczenie dla EOG (Dz.U. L 166 z 5.6.2014);
- (7) wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 4 października 2024 r. *Protéines France* i in. przeciwko *Ministre de l'Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique*.

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Conseil d'État.

Odesłanie prejudycjalne – Rozporządzenie (UE) nr 1169/2011 – Przekazywanie konsumentom informacji na temat żywności – Artykuł 2 ust. 2 lit. n) – p) oraz art. 7, 9 i 17 – Rzetelne informowanie dotyczące nazw środków spożywczych – Nazwy przewidziane w przepisach, nazwy zwyczajowe i nazwy opisowe – Zastąpienie komponentu lub składnika środka spożywczego – Artykuł 38 ust. 1 – Kwestie harmonizowane w szczególności sposób – Środki krajowe zakazujące stosowania nazw produktów mięsnych do oznaczania produktów zawierających białko roślinne.

Sprawa C-438/23;

- (8) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz.U. 2015, poz. 29 z późn. zm.);
- (9) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 marca 2013r. zmieniające rozporządzenie w sprawie znakowania środków spożywczych (Dz.U. 2013, poz. 414);
- (10) ustawa z dnia 21 grudnia 2000r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz.U. z 2023r. poz. 1980);
- (11) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie nowej żywności, zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 258/97 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 1852/2001 (Tekst mający znaczenie dla EOG) Dz.U. L 327 z 11.12.2015, p. 1–2.